

ตอนที่ ๒๓ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

ที่ ๗/๒๔๗๓

กำหนดการ

พระราชทานเพลิงพระศพ

จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้า

กรมพระนครสวรรค์วรพินิต

พระศพ

พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้า

กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

และพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ

พระองค์เจ้าพวงสร้อยดอangk

พระองค์เจ้าประภาพรรัตนพิไลย

ณ พระเมรุที่ท้องสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๗๓

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชการงานศึกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

วันที่	เวลา	ราชการ	ที่	แต่งกาย
		งานที่ ๓ พระคัมภีร์เตจเจว้า กรมพระนครสวรรค์วรพินิต		
๑๐เมษ.	๑๔.๐๐น.	เชิญพระศพ	จากวัดเบญจม-	เต็มยศ จักร์ หรือข้าง เสื้ออก
	๑๖.๐๐น.	เชิญพระศพสู่ พระเมรุ เวียงพระเมรุ เทศน์ สวดศราทธพรต พระ ๓๐ รูป สดับปกรณ์ พระราชทานเพลิง	บพิตรไปหน้า วัดพระเชตุพน หน้าวัด พระเชตุพน พระเมรุ	
๑๑เมษ.	๑๘.๐๐น.	เก็บพระอัฐิ เลี้ยงพระสามหาม สดับปกรณ์ เชิญพระอัฐิไปวัดเบญจมบพิตร	พระเมรุ	
		งานพระอัฐิ งานที่ ๓		
๑๖เมษ.	๑๖.๓๐น.	สวดมนต์ พระ ๒๐ รูป เทศน์ สดับปกรณ์	พระที่นั่งทรง ธรรม วัด เบญจมบพิตร	เต็มยศ ข้างเสื้ออก

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
๑๓เมษ.	๑๐.๓๐น.	เสด็จพระ สดับปกรณ์ เชิญพระอัญริประดิษฐาน งานที่ ๒ พระศัพดมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์	พระที่นั่งทรง ธรรม วัด เบญจมบพิตร พระที่นั่งจักรี	เต็มยศ จลจอม- เกล้า
๑๕เมษ.	๑๕.๐๐น.	เชิญพระศพ	จากวังท่าพระ ไปหน้าวัดพระ-	เต็มยศ จักรี หรือ ข้าง เผือก
	๑๖.๐๐น.	เชิญพระศพสู่พระเมรุ เวียนพระเมรุ เทศน์ สวดสราทธพรต พระ ๓๐ รูป สดับปกรณ์ พระราชทานเพลิง	เขตพณ จากหน้าวัด พระเขตพณ พระเมรุ	
๒๐เมษ.	๘.๐๐น.	เก็บพระอัญริ เสด็จพระสามทาบ สดับปกรณ์ เชิญพระอัญริเข้าวังท่าพระ	พระเมรุ	เต็มยศ มงกุฎไทย

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๘ ราชการงานเบกษา ๑๓ เมษายน ๒๔๘๓

วันที่	เวลา	ราชการ	ที่	แต่งกาย
<p>งานพระอัฐิ</p> <p>งานที่ ๒</p>				
๒๑เมษ.	๑๖.๓๐น.	สวดมนต์พระ ๒๐ รูป เทศน์	วังท่าพระ	เต็มยศ มงกุฎ ไทย
๒๒เมษ.	๑๐.๓๐น.	สดับปกรณ์ เลี้ยงพระ สดับปกรณ์ เชิญพระอัฐิประดิษฐาน		
<p>งานที่ ๓</p>				
๒๓เมษ.	๑๕.๐๐น.	เชิญพระศพพระองค์เจ้า พวงสร้อยดอangk	จากหออุทิศ	เต็มยศ จลจอม เกล้า
	๑๕.๓๐น.	เชิญพระศพพระองค์เจ้า ประภาพรรณพิโดย	สู่พระเมรุ จากหอนิเวศ	
	๑๗.๐๐น.	สดับปกรณ์	สู่พระเมรุ	
๒๔เมษ.	เช้า	พระราชทานเพลิง เก็บพระอัฐิ	พระเมรุ	

คองท ๓๑ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๔๖๓

นายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งบังคับบัญชาเสด็จสมเด็จพระราชองค์
 พระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ ตั้งว่า จอมพล สมเด็จพระเจ้า
 บรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต พด.เอก สมเด็จพระ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็น
 สมเด็จพระบรมราชองค์รัชทายาทใหญ่ อีกทั้งดำรงพระอิสริยยศศักดิ์เป็น
 ที่เคารพแห่งพระบรมวงศ์านุวงศ์ และเคยทรงดำรงตำแหน่งหน้าที่
 ดำเนินปฏิบัติราชการสนองพระเดชพระคุณมาแล้วในอดีต และ
 พระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ พระศพ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าประภาพรรณพิไลย ซึ่งเป็นพระ
 บรมวงศ์ฝ่ายในรัชทายาทใหญ่ยังหาได้พระราชทานเพลิงไม้ ไม้หิน ได้ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับพระเมรุมาศสำหรับเผาศพถวาย
 พระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระ
 พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ณ ท้องสนามหลวง ในโอกาส
 ๕๔
 หนึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบการพระราชทานเพลิง
 พระศพ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระ
 นครสวรรค์วรพินิต พระศพ พด.เอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ พระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ

ตอนที่ ๒๑ เติม ๒๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ เมษายน ๒๔๖๓

พระองค์เจ้าประภาพรณพิไชย ณ พระเมรุมาศนั้น โดยเปลี่ยน
แปลงให้เหมาะสมควรพิธีตั้งรับศพกัณฑ์ตามราชประเพณี ซึ่งเคยมีมา
แล้ว ดังกำหนดการต่อไป

งานที่ ๑

พระศพ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต

เชิญพระศพสู่พระเมรุพระราชทานเพลิง

วันที่ ๑๐ เมษายน เวลา ๑๔ นาฬิกา ตำรวจหลวงเชิญพระโกศ
พระศพ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระ
นครสวรรค์วรพินิต จากพระที่นั่งทรงธรรม วัดเบญจมบพิตร ไป
ขึ้นรถพระวิมานที่ประตูหน้าวัด แล้วเคลื่อนรถพระวิมานเชิญ
พระศพไปตามถนนนครปฐม ถนนพิษณุโลก แล้วย้ายไปตาม
ถนนราชดำเนินนอก ถนนราชดำเนินกลาง ข้ามสะพานผ่านพิภพลีลา
แล้วย้ายไปตามถนนราชินี แล้วยกบนพระพิพิธทางขวา หักหน้า
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เชิญพระโกศพระศพจากรถพระวิมาน
ขึ้นประดิษฐานเหนือรถปั้นใหญ่ ประกอบพระองค์ทองใหญ่ประดับ

ตอนที่ ๒๑ เดือน ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ เมษายน ๒๔๗๓

พุ่มยอด ดอกไม้ไหว้พระองค์ ชาวพนักงานประโคมดั่งรี แตร
ทองระฆังคดออกเจดางนประกอบพระองค์ทองใหญ่เสด็จ

เวลา ๑๖ นาฬิกาตั้งกระบวนพระอิสริยยศ มืดมเด็จพระ
พระราชกณเฑาะว์ราชรถเด็กอ่านพระอภิธรรมพาด พร้อมด้วยกอง
ทหารคามพระเกียรติยศ ยাত্রากระบวนแห่เชิญพระศพไปตาม
ถนนสนามชัย ถนนราชดำเนินใน เลี้ยวถนนพระจันทร์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนิน
มายังวัดบพิตรพิมุข ทรงพระเมรุทองสีนวลทองแดง แล้ว ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระบวนทหารหน้าพระศพเชิญเข้า
ประตูราชวัติพระเมรุทางเหนือ เดินถวายผ่านหน้าพระที่นั่ง ตรง
ไปออกประตูราชวัติพระเมรุทางใต้ กระบวนพระอิสริยยศ แห่
เชิญพระศพเข้าเวียนพระเมรุ ๓ รอบเทียบรถปืนใหญ่ที่พระเมรุด้าน
ตะวันออกเจ้าพนักงานเป่าธนูพระองค์ทองใหญ่ เชิญพระโกศ
พระศพขึ้นประดิษฐานเหนือพระจิตกาธาน ในพระเมรุ ประกอบ
พระโกศจันทร์

เจ้าพนักงานตั้งขบวนเชิญเสด็จสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช
พระองค์ที่ ๑๖ รูป ขึ้นประจำอาสน์ไผ่ดับพลา
ทรงธรรม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจตุรถูปเทียนเครื่องนมัสการ

ตอนที่ ๒๑ เล่ม ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

ทรงขรรคม สมเด็จพระสังฆราชถวายพระขรรคมเทศนา จบแล้ว
 พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๓๐ รูปสวดคัมภีร์บทพรต ทรงประเคนจุด
 มีจฉายไทยขรรคมบูชาภันท์เทศน์ และทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ทั้ง
 นั้นดับปลกรรม ถวายอนุโมทนา แล้วสมเด็จพระราชดำเนินจากพลับพลา
 ทรงขรรคม ไปขึ้นพระเมรุทางบันไดตะวันตก ทรงวางเครื่องขมา
 พระเทพ ทหารเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณขอผลบุญนี้ภาพ แล้วทรงจุด
 ขลุ่ยเทียนพระราชทานเพลิงพระศพ จอมพล สมเด็จพระเจ้า
 มรณวงศ์เชอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรคฤทธิวิจิตร ชาวพนักงาน
 ประโคม สังข์ แตร กลองชนะ ทหารกองเกียรติยศถวายเคารพ
 ความพระอัฐิขันธ์ราชอิสริยยศศักดิ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ มา
 ยังพลับพลาทรงขรรคม แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ ทหาร รัฐมนตรี ประธานผู้มี
 ฌา ประชาดงภานุแทม ทูลเกล้าทูลกระหม่อมต่างประเทศ รัฐมนตรี
 สมาริภควิภานุแทม สมาริภคภานุแทม ข้าราชการของชุดพระบาท และ
 พระสงฆ์สงฆ์ ถวายพระเพลิงศพ มี

ตั้งแต่วันนี้พระศพมาสู่พระเมรุ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 ให้มีพระพิธีกรรมสวดคัมภีร์สวดพระอภิธรรมจนกว่าจะเชิญพระ
 ฌาขึ้น

ตอนที่ ๒๑ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ เมษายน ๒๔๗๓

เก็บพระอัฐิ

วันที่ ๓๑ เมษายน เวลาเช้า เจ้าพนักงานจะได้แจ้งพระสงฆ์
ซึ่งศกพระอภิธรรม และเจ้าพนักงานภูษามาลาดับพระเพลิง
ประมอดพระอัฐิถวายคตมได้

เวลา ๘ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพลับพลาทรงธรรม แล้วเสด็จขึ้นพระ
เมรุทางบันไดตะวันตก เจ้าพนักงานเบียดคตม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานนำพระสังข์ตั้งพระอัฐิ เจ้าพนักงานภูษามาลาด
แจ้งและแปรพระรูปแล้ว ถวายคตมได้ ทรงทอดผ้าไตรสามทาบ
พระราชทานพระสังข์ ๑ รูป ตั้งปักกรณ ทรงเก็บพระอัฐิตั้งด้วย
นำพระสังข์ ประมอดองพระโกศแล้ว เจ้าพนักงานภูษามาลาดับเชิญ
พระโกศพระอัฐิลงจากพระเมรุไปประดิษฐานในบุษบกพระ
แท่นแว่นฟ้าของ ณพลับพลาทรงธรรม ส่วนพระอัฐิอารักขาประมอด
ลงในพระระอบ ประดิษฐานเหนือพณฑกของพักไว้ในพระเมรุ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินจากพระเมรุทาง
บันไดตะวันตก ไปประทับ ณ พลับพลาทรงธรรม ทรงประเคน
ภัตตาหารสามทาบ พระสงฆ์ ๖ รูปรับพระราชทานผ้าแล้ว ถวาย
อนุโมทนาแล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๖ รูปตั้งปักกรณ ถวาย

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

อนโมทนาตั้งแต่นั้น ไปรดเกล้าฯ ให้พนักงานภูษามาดลเชิญพระ
พระโกศพระอัฐิจากบุษบกแห่งฟ้าทอง ไปตั้งบนถรณ์พระ
ประเทียบออกจากพดด้วงพดทรวงธรรม ตั้งลงนามหลวง ไปประดิษ
ฐานพักไว้ที่พระที่นั่งทรงธรรมวัดเบญจมบพิตร แล้วสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินดล

การพระราชกศดพระอัฐิ

วันที่ ๒๖ เมษายน เจ้าพนักงานเตรียมการที่พระที่นั่ง
ทรงธรรมวัดเบญจมบพิตร ดำรับทรงบำเพ็ญพระราชกศด
พระอัฐิ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนคร
สวรรค์สรพพิต ได้พร้อม

เวลา ๑๒ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
พระราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพระที่นั่งทรงธรรม วัด
เบญจมบพิตร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์ ๓ รูป
สวดพระอภิธรรม ๕ จบ ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๓ รูปสวด
จุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม สมเด็จพระราชชนนีเสด็จพระราช
ดำเนินด้วยรถยนต์ ๓ คนเสด็จ พระ ๕ รูป สวดพระอภิธรรม ทรงประเคน
จตุปัจจัยแก่พระสงฆ์สามัคคีหน้าเศียร แล้วทรงทอดผ้า พระสงฆ์ ๓
รูปสวดพระอภิธรรม ถวายอนุโมทนาแล้ว เสด็จพระราชดำเนินดล

ตอนท ๕๓ เดิม ๐๘ ทรงศึกษาเบญจภาษา ๓๓ เสด็จออก ๒๕๓๓

วันที่ ๑๗ เมษายน เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาทรงพระที่นั่งทรงธรรม ใต้เบญจมาศพิตร ทรงจุฑามณีเทือนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์ ๓ รูป ซึ่งสดพระพุทธรูปนาคเศวตสีห์ ก่อถวายพรพระ เสด็จทรงพระเคนภักดาหาร พระสงฆ์ ๒ พระราชทานฉัน เสด็จเสด็จ ทรงพระเคนจุฑามณีจัญไทยบรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา เสด็จทรงพระผ้าพระสงฆ์อีก ๒ รูป สดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา เสด็จเสด็จ เสด็จพระราชดำเนินกลับ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พนักงานภูษามาศนเชิญพระโกศพระขรรค์ จอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ขึ้นรถยนต์พระประเทียบไปประดิษฐาน ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

งานที่ ๑

พระบรมราชโองการ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ

เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสวรี

จากหน้าัดพระเชษฐภคินีพระเมรุของส่วนมหาดวง

พระบรมมหาราชวัง

พระบรมราชโองการ

ถึง ๓ ชาย		๒
คู่แท้ นักเรียนนายเรือ		๑๖๐
กลองระฆังแดงดาบทอง		๗๐
จำป	๒	๓
จำกดอง	๓	
แตงฝรั่ง		๓๖
แตงฮอน		๒๐
ตั้งวี		๒
ฉัตรเครื่องพระนำ หน้า & ชั้น	๖	
บังแทรก	๕	๓๐

ครั้งที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๘๓

เจ้าพนักงานฉนมพดเรือนเชิญพิศัยค

ราชรถเล็กสำหรับพระอานพระอภิธรรมนำ

ฉปีคน	๓	}	๒
มังสุรย์	๓		

ฉัตรเครื่องพระนำ หตั้ง	๕ ชั้น	}	๖
	มังแทรก		

เครื่องสูงหน้า

พระอภิรมทองแผ่สด ฉัตร ๕ ชั้น	๖	}	๓๒
	มังแทรก		
	ฉัตร ๗ ชั้น		

พระแสงหว่างเครื่องหน้า

๖

รถปืนใหญ่ทรงพระศัพ ทหารปืนใหญ่ ฉัตรัก

๕๐

พระกุดทักทองธวาง

๓

มังพระสุรย์

๓

พิศัยบอก

๓

อินทร์ เชิญจามร

๒

พรหม เชิญจามร

๒

คู่เคียง นายทหารชั้นนายพัน

๓๖

เครื่องสูงหลัง

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

พระอภิรมทองแผ่นดินฉัตร ๗ ชั้น	๒	}	๗
ฉัตร ๕ ชั้น	๕		
บังแทรก	๒		
ชุด้ายทองแผ่นดิน			๕
พระแสงห่อข้างเครื่องหัด			๕
เชิญเครื่องตาม			
ม้าทรงผูกเครื่อง (คนสูง ๕)			๓
นาดีฉัตรตาม			
พระประยูรญาติตาม			
ข้าในกรมตาม			

วังกระบวนเจียนพระเมรุ
 พระศพ จอมพล ถนอมเจ้าบรมวงศ์เธอ
 เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต

ขง ๓ ชาย			๒
ฉัตรเครื่องพระนำ หน้า	๕ ชั้น	}	๓๐
	บังแทรก		
เจ้าพนักงานฉนมพดเรือนเชิญพดยศ			๓

คณท ๒๓ เด่ม ๒๗ ราชการงานเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๔๘๓

เด็ดยงกตัมบัว พระหน้า			
ด้นท			
ม้งสุรย์			
ฉัตรเครื่องพระหน้า หตั้ง	๕ ชั้น	๔	๖
	ม้งแทรก	๒	
เครื่องสูงหน้า			
พระอภิรมทของแผ่ดวด ฉัตร ๕ ชั้น		๖	๑๒
	ม้งแทรก	๔	
	ฉัตร ๗ ชั้น	๒	
พระแสงหวางเครื่องหน้า			๖
รถบันใหญ่ทรงพระศัพ ทหารบันใหญ่ ฉัตร ๑			๔๐
พระกตคหัททของขวาง			๑
ม้งพระสุรย์			๑
พัดโบก			๑
คู่เคียง นายทหารชั้นนายพัน			๑๖
อินทร์ เข็มจามร			๘
พรหม เข็มจามร			๘
เครื่องสูงหตั้ง			

ตอนที่ ๒๓ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

พระอภิรมของแผ่นดิน	ฉัตร ๗ ชั้น	๒	}	๗
	ฉัตร ๕ ชั้น	๔		
	มัจฉาทรง	๒		

ชุดงาช้างของแผ่นดิน ๔

พระแสงหว่านเครื่องหลัง ๔

เชิญเครื่องตาม

นาถวันตาม

ประประขรรษาตาม

งานที่ ๒

พระศพ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

เชิญพระศพสู่พระเมรุพระราชทานเพลิง

วันที่ ๓๗ เมษายน เวลา ๑๕ นาฬิกา ดำรงหลวงเชิญ
 พระโกศพระศพ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรม
 พระยานริศรานุวัดติวงศ์ ขึ้นรถพระวิมาน ออกจากดงท่าพระไป
 ตามถนนหน้าพระลาน แยกถนนมหาสารทางซ้าย แยกถนนพระ
 เรศคุณ ถนนสนามชัย หยุดที่หน้าวัดพระเรศคุณ เชิญพระโกศพระ

ตอนที่ ๒๓ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๔๗๓

ศพจากรถพระอนันตมา ขึ้นประดิษฐานเหนือรถปืนใหญ่ ประกอบ
พระดอทองใหญ่ ประดับพุ่มยอดคดดอกไม้ไหว พู่เพียง ชาวพนักงาน
ประโคมสังข์ แตร ทธองระนะ จนประกอบพระดองเดรัจฉ

เวลา ๑๖ นาฬิกา ตั้งกระบวนพระอิสริยยศพร้อมด้วย
กระบวนทหารหน้าตามพระเกียรติยศ มีสมเด็จพระราชาคณะนั่ง
ราชรถเล็กอ่านพระอภิธรรมนำ ยাত্রากระบวนเชิญพระศพไปตาม
ถนนสนามชัย ถนนราชดำเนินใน เสด็จถนนพระจันทร์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราช
ดำเนินมายังวัดบพิตรพิมุขทรงชม ณ พระเมรุทองสนามหลวง แล้ว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระบวนทหารหน้าพระศพเสด็จ
เข้าประตูราชวัติพระเมรุทางเหนือ เดินผ่านถวายนหน้าพระที่นั่ง ตรง
ไปออกประตูราชวัติพระเมรุทางใต้ กระบวนพระอิสริยยศแห่เชิญ
พระศพเข้าเวียนพระเมรุ ๓ รอบ เทียบรถปืนใหญ่ที่พระเมรุด้าน
ตะวันออก เจ้าพนักงานเปลื้องพระดอทองใหญ่ เชิญพระโกศ
พระศพขึ้นประดิษฐานเหนือพระจิตกาธานในพระเมรุ ประกอบ
พระโกลศจันทร์

ตั้งฆราวาสนิมนต์สมเด็จพระราชาคณะและนิมนต์พระสงฆ์ทรง
สมณศักดิ์ ๓๐ รูป ขึ้นประจำอาสน์บนพลับพลาทรงชมรม สมเด็จพระ

ตอนที่ ๒๓ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๕๒๓

พระเจ้าอยู่หัวทรงจุกุชุบเทียนเครื่องทรงขรรคม สมเด็จพระราชา
 คณะถวายพระขรรคมเทศน์นาถันท์ ๓ จบ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์
 ๓๐ รูป ถวายศรัทธาทศพรตแด้ว ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชา
 ถิ่นทักเทศน์ และทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ทั้งนั้นสดับปกรณ์ ถวาย
 อนุโมทนา เสด็จพระราชดำเนินจากพลับพลาทรงขรรคมไปขึ้นพระ
 เอมทรงบันไดตะวันตก ทรงวางเครื่องขมาพระศัพ ทหารเบ้าแตร
 เคียงด้วยญานนอน คุษณิภาพแด้ว ทรงจุกุชุบเทียนพระราชทาน
 เพลิงพระศัพ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา
 นริศรานุวัดติวงศ์ พนักงานประโคมสังข์ แตร กลองชนะ ทหาร
 กองเกียรติยศถวายเคารพตามพระหัตถ์ราชอิสริยยศศักดิ์ เสด็จ
 พระราชดำเนินมายังพลับพลาทรงขรรคม แด้วเสด็จกลับ

พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี นายกรัฐมนตรี ประธานอุมิ
 สภา ประธานสภาผู้แทน ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ รัฐมนตรี
 สมาชิกอุมิสภา สมาชิกสภาผู้แทน ข้าราชการของชุดพระบาท และ
 พระสงฆ์ขึ้นถวายพระเพลิงต่อไป

ตั้งแต่เชิญพระศัพมาสู่พระเมรุ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 มีพระพิธีกรรมผลัดเปลี่ยนสดุดอกภิขรรคมจนกว่าจะเชิญพระอัฐิกลับ

ตอนที่ ๓๗ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ เมษายน ๒๕๑๓

เก็บพระอัฐิ

วันที่ ๒๐ เมษายน เวลาเช้า เจ้าพนักงานจะได้เลี้ยงพระสงฆ์ ซึ่งต่อพระอภิธรรม และเจ้าพนักงานภูษามาถวายพระเพลิง ประมอดพระอัฐิถวายคฤมได้

เวลา ๘ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังพลับพลาทรงธรรม ท้องสนามหลวง เสด็จฯ ขึ้นพระเมรุทางบันไดตะวันตก เจ้าพนักงานเปิดคฤม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนำพระสุคนธ์ประมอดพระอัฐิ แล้วพนักงานภูษามาถวายและแปรพระรูปถวายคฤมได้ ทรงทอดผ้าไตรตามทาบ พระราชาคณะผู้ใหญ่ ๖ รูปสดับปกรณ์แล้ว ทรงเก็บพระอัฐิส่งด้วยนำพระสุคนธ์ประมอดลงในพระโกศแล้ว เจ้าพนักงานภูษามาถวายเชิญ พระโกศ พระอัฐิส่งจาก พระเมรุไปประดิษฐานในบุษบกบนพระแท่นแจ่นฟ้าทอง ณ พลับพลาทรงธรรม ส่วนพระอังคารนั้นประมอดลงในพระฉะบอบประดิษฐานเหนือพานทองปักไว้ในพระเมรุ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินจากพระเมรุทางบันไดตะวันตก ไปประทับ ณ พลับพลาทรงธรรม ทรงประเคนภัตตาหารตามทาบ พระสงฆ์ ๖ รูปรับพระราชทานฉัน แล้วถวาย

ตอนที่ ๓๗ เดิม ๖๗ ราชการงานศึกษา ๑๑ เมษายน ๒๔๗๑

อนุโมทนา แล้วทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๒๐ รูปดับปลกรรม
ถวายอนุโมทนาแล้ว โปรดเกล้าฯ ให้พนักงานภูษามาตาเชิญ
พระโกศพระอัฐรีจากชุมชนก่วน้ำทองไปขึ้นรถยนต์พระประเทียบ
ออกจากพลับพลาทรงธรรม ท้องสนามหลวง ไปประดิษฐาน
พักไว้ยังวังท่าพระ แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

การพระราชกุศลพระอัฐรี

วันที่ ๒๑ เมษายน เจ้าพนักงานเตรียมการทวงท่าพระดำหรับ
ทรงนำเชิญพระราชกุศลพระอัฐรี พลเอก สมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้พร้อม
ศรพ

เวลา ๕๖ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ
พระราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งมายังวังท่าพระ ทรงจุดธูปเทียน
เครื่องนมัสการแล้ว พระสงฆ์ ๒๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ ทรง
ทอดผ้าไตรพระสงฆ์ดับปลกรรม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม
สมเด็จพระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนาถันต์ ๑ จบแล้ว พระ
เจ้ารูปสวดธรรมคาถา ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบุชชาถันต์เทศน์
และทรงทอดผ้า พระสงฆ์พร้อม ๕ รูปดับปลกรรม ถวายอนุโมทนา
แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

ตอนที่ ๒๓ เล่ม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ เมษายน ๒๔๗๓

วันที่ ๒๒ เมษายน เวลา ๓๐ นาฬิกา ๓๐ นาที สมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมายังวังท่าพระทรงจุดธูปเทียน
เครื่องนมัสการพระสงฆ์ ๒๐ รูป ซึ่งส่งวัดพระพุทธมนต์แต่ต้นก่อนถวาย
พรพระแด่ทรงพระเคนภักดีทหาร พระสงฆ์รับพระราชทานฉัน
เสร็จแล้วทรงพระเคนจุบ้าย้ายไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา
แล้วทรงทอดผ้า พระสงฆ์อีก ๗๕ รูป ถวายอนุโมทนา
เสร็จแล้ว เสด็จพระราชดำเนินกลับ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พนักงานภูษามาตราชเรณู
พระโกศพระขรรค์ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า
กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ขึ้นรถยนต์พระที่นั่งไป
ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

ค.ศ. ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๕๕๓

งานที่ ๒

วังพระมอญเชิญพระศพ

พลเอก กรมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระยเมธีศรานุกิตติวงศ์

จากวังท่าพระสู่พระเมรุท้องสนามหลวง

พระมอญทหาร

พระมอญพระอิสต์บริยต์

ขง ๓ ชาย		๒
คู่แห่ นักเรียนนายร้อยทหารบก		๑๖๐
กตองระนะแดงดาบทอง		๘๐
จำมี	๒	}
จากล่อง	๓	
แตรฝรั่ง		๑๖
แตรงอน		๒๐
ตั้งรับ		๒
ฉัตรเครื่องพระนำ หน้า	๕ ชั้น	}
บังแทรก	๔	
		๑๐

คอนท ๒๓ เดิม ๖๗ ราชการงานเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๕๒๓

เจ้าพนักงานฉนมพดเว็อนเรือพิศัยค ๓

ราชรถเด็กดำหรับพระอำนพระอภิธรรมนำ ๓

สปีทน ๓

มังสุรัย ๓

ฉัตรเครื่องพระนำ หล่ง ๕ ชั้น ๔ }
มังแทรก ๒ } ๖

เครื่องสูงหน้า

พระอภิรมทองแผ่ดอด ฉัตร ๕ ชั้น ๖ }
มังแทรก ๔ } ๓๒
ฉัตร ๗ ชั้น ๒ }

พระแต่งหว่างเครื่องหน้า ๖

รถปืนใหญ่ทรงพระศัพ ทหารปืนใหญ่ ฉัตรัก ๔๐

พระกุดคัททของขวง ๓

มังพระสุรัย ๓

พิศ โบก ๓

อินทรี เข็ญจามร ๕

พรทม เข็ญจามร ๕

คูเคียง นายทหารขึ้นนายพัน ๓๖

เครื่องสูงหลัง

๓๕๕๗

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๕๑๓

พระอภิรมททองแผ่ดวด ฉัตร ๗ ชั้น ๒
ฉัตร ๕ ชั้น ๕
บังแทรก ๒

ชุดสายทองแผ่ดวด

พระแสงหว่านเครื่องหัดง

เรียวเครื่องตาม

ม้าทรงผูกเครื่อง (คนสูง ๕)

นาถฉัตรตาม

พระประยุรญาติตาม

เข้าในกรมตาม

วังกระบวนเจียนพระเมรุ

พระศพ พดเอก ดมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

ของ ๑๓ ราช

ฉัตรเครื่องพระหน้า หน้า ๕ ชั้น ๖ |

บังแทรก ๕ |

เจ้าพนักงานฉนมพดเรือนเรียวพิสัย

ตอนที่ ๒๑ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๕๑๓

แต่งตั้งกัปตัน พระนำ

ดัดพัน

มังสุรย์

ฉัตรเครื่องพระนำ หตั้ง

๕ ชั้น ๕
มังแทรก - ๒

เครื่องสูงหน้า

พระอภิรมทองแผ่ดอด

ฉัตร ๕ ชั้น ๖
มังแทรก ๕
ฉัตร ๗ ชั้น ๒

พระแสงหว่างเครื่องหน้า

รถปืนใหญ่ทรงพระศัพ ทหารปืนใหญ่ นุดรัก

พระกตดหัททของขวาง

มังพระสุรย์

พัคโปก

คู่เคียง นายทหารชั้นนายพัน

อินทร์ เขียวจามร

พวหม เขียวจามร

เครื่องสูงหลัง

คองกั ๒๓ เด่ม ๒๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๗๓

พระอภิรมทองแผ่ลวด	ฉัตร ๗ ชั้น ๒	}	๗
	ฉัตร ๕ ชั้น ๔		
	มิ่งแทรก ๒		
ชุด้ายทองแผ่ลวด			๔
พระแสงหว่างเครื่องทตั้ง			๔
เชิญเครื่องตาม			
นาถฉันทตาม			
พระประยูรญาติตาม			

งานที่ ๓

พระศพ

พระเจ้าบรมเชอ พระองค์เจ้าพวงด้ว้อยด์อังกั

พระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เชอพระองค์เจ้าประภาพรณพิโดย

เชิญพระศพผู้พระเมรพระราชทานเพลิง

วันที่ ๒๓ เมษายน เวลา ๑๕ นาฬิกา เจ้าพนักงานเชิญ

พระโกศพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เชอ พระองค์เจ้าพวงด้ว้อยด์อังกั
จากหอออกศกัณณานาชนรพพระฉิมมาน ออกจากพระบรมมหาราชวงั
ไปสู่พระเมรทอ้งต้นามหลวง

ตอนท ๒๓ เดิม ๒๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๘๓

เวลา ๓๕ นาฬิกา ๓๐ นาที เจ้าพนักงานเชิญพระโกศ
พระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาพรรณพิไชยจาก
หอวิเศษพิทยาศันทรพระวิมานออกจากพระบรมมหาราชวัง ไปสู่
พระเมรุท้องสนามหลวง

เวลา ๓๗ นาฬิกา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ด้วยรถยนต์พระที่นั่งไปยังวัดบึงพลาญชัยพระเมรุท้องสนาม
หลวง ตั้งฆารณินันต์พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๕๐ รูป ขึ้นนั่งเหนือ
อาสนะบนพลาญชัยพระเมรุ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดผ้าไตร
ดำห่มพระศพ ๒๐ รูป พระสงฆ์ทั้งนั้นตั้งสวดปกรณ์ ถวายอนุ
โมทนา เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พระเมรุ ทรงวางเครื่องขมาพระศพ
แล้วทรงจุศุภเทียนพระราชทานเพลิงพระศพ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ และพระศพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าประภาพรรณพิไชย ชาวพนักงานประโคมสังข์ แตร
กลองชนะ เสด็จฯ ลงจากพระเมรุมาพลาญชัยพระเมรุ แล้ว
เสด็จพระราชดำเนินกลับ พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี นายก
รัฐมนตรี ประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทน รัฐมนตรี อดีตรัฐ
มนตรี อดีตรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทน ข้าราชการของชุดพระบาท และพระสงฆ์
ขึ้นถวายพระเพลิงต่อไป

ตอนที่ ๒๑ เล่ม ๖๑ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๔๘๓

ตั้งแต่เชิญพระศพมาสู่พระเมรุ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระพิธีธรรมสวดเปลี่ยนศพพระอภิธรรม จนกว่าจะเชิญพระอัฐิกลับ

วันที่ ๒๔ เมษายน เวลาเช้า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์เสด็จไปยังพระเมรุท้องสนามหลวง ในการเก็บพระอัฐิและเชิญพระส่ามหาบของหลวง เสร็จแล้ว เจ้าพนักงานภาษามาตาเชิญพระโกศพระอัฐิขึ้นรถยนต์หลวง ไปประดิษฐานที่หอพระนาก ในพระบรมมหาราชวัง

การแต่งกาย

บ้ายเชิญพระศพสู่พระเมรุพระราชนัดดา

งานที่ ๑ และ งานที่ ๒ แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ได้ทุกชั้น
ระดับราชอิสริยาภรณ์ พระบรมวงศ์ทรงสวมสายสะพายชาติติ
ราชอิสริยาภรณ์มหากัฏฐี นอกจากนี้สวมสายสะพายราช
อิสริยาภรณ์ช้างเผือก
เช้าเก็บพระอัฐิ

งานที่ ๓ แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ได้ทุกชั้น ระดับราช
อิสริยาภรณ์ สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก

ตอนที่ ๒๓ เดิม ๖๗ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ เมษายน ๒๕๒๓

งานที่ ๒ แต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ ไว้ทุกข์ ประดับราช
อิสริยาภรณ์ สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย
การพระราชกุศลพระอัฐิ

งานที่ ๓ บ่ายส่งคมนตรี แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราช
อิสริยาภรณ์ สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก
เข้าเฝ้าฯ พระ แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราชอิสริยาภรณ์
สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์จตุรจอมเกล้า

งานที่ ๔ บ่ายส่งคมนตรี แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราช
อิสริยาภรณ์ สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย
เข้าเฝ้าฯ พระ แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ประดับราชอิสริยาภรณ์
สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์จตุรจอมเกล้า

พระราชทานเพลิง งานที่ ๕

แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ไว้ทุกข์ ประดับราชอิสริยาภรณ์
สวมสายสะพายราชอิสริยาภรณ์จตุรจอมเกล้า

เก็บพระอัฐิ

แต่งเครื่องแบบปกติ ไว้ทุกข์

ตอนที่ ๒๑ เล่ม ๒๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

ตำแหน่งเจ้า

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดังนี้:-

ก. วันพระราชทานเพลิง

พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าฯ บนพัดบัวพาดทรงธรรมด้านใต้
องคมนตรี เจ้าฯ บนพัดบัวพาดทรงธรรม มุขตะวันออก
นายกรัฐมนตรี ประธานองคมนตรี ประธานสภาผู้แทน รัฐมนตรี
ดำรงองคมนตรี ดำรงสภาผู้แทน เจ้าฯ บนพัดบัวพาด
ทรงธรรมด้านเหนือ แถวถัดมา

ทูตผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ เจ้าฯ บนพัดบัวพาดทรงธรรมด้าน
เหนือ แถวตะวันออก

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายทหาร พลเรือน เจ้าฯ บนพัดบัวพาด
ทรงธรรมด้านเหนือ แถวตะวันตก

เหลือนอกจากนี้ เจ้าฯ ที่นั่งตามลำดับ

ข. วันเก็บพระอัฐิ

พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้าฯ บนพัดบัวพาดทรงธรรมด้านใต้
องคมนตรี เจ้าฯ บนพัดบัวพาดทรงธรรมมุขตะวันออก
นายกรัฐมนตรี ประธานองคมนตรี ประธานสภาผู้แทน รัฐมนตรี

เดือน ๒๑ เดือน ๖๗ ราชการงานศึกษา ๓๓ เมษายน ๒๔๘๓

ดำรงคุณดงภา ดำรงก่งภาผู้แทนราษฎร เผ่า ๑ มณฑลพุด
ทรงธรรมคานเหนือ แดงกลาง

ข้าราชการชั้นโทพิเศษฝ่ายทหาร พุดเรือน เผ่า ๑ มณฑลพุด
ทรงธรรมคานเหนือ แดงตะวันตก

เหตุนอกจากนี้ เผ่า ๑ ทรงนคคตามลำดับ
ทางขึ้นตงถวายพระเพลิง

พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้า-ภายใน
องคมนตรี

นายกรัฐมนตรี ประธานองคมนตรี ประธาน
สภาผู้แทน ทศมแทนรัฐบาลต่างประเทศ
รัฐมนตรี ดำรงคุณดงภา ดำรงก่งภาผู้แทน
ราชทูตของรชพระบาทฝ่ายหน้า
ราชทูตของรชพระบาทภายใน

ขึ้นตงทางบันไดได้

ขึ้นตงทางบันไดเหนือ
ตงทางบันไดตะวันตก

ตก
ขึ้นตงทางบันไดได้

ขึ้นตงทางบันไดเหนือ

ทางบันไดตะวันตก

ด้านกพระราชวัง

ด้านกพระราชวัง

๓ เมษายน ๒๔๘๓

๓ เมษายน ๒๔๘๓

บรรพชิต